

VERSLAG VAN HET PEER-LEERBEZOEK AAN DE OPLEIDING Handelsingenieur

Ontwerpverslag voorgelegd aan het voltallige peer-leerteam en besproken op het Onderwijskwaliteitsbureau (dd.26.04.2019 en 21.06.2018). Verslaggeving opgesteld aan de hand van de criteria vooropgesteld in het document "Kwaliteitsvol onderwijs aan de UGent".

Directie Onderwijsaangelegenheden
Afdeling Onderwijskwaliteitszorg

E Nele.Mahieu@ugent.be
T +32 9 331 00 29

Campus UFO
Sint-Pietersnieuwstraat 33, 9000 Gent

www.ugent.be

INHOUDSOPGAVE

TECHNISCHE FICHE

KWALITEITSVOL ONDERWIJS AAN DE UGENT

1. **Multiperspectivisme en Durf denken**
2. **Onderwijs gebaseerd op excellent onderzoek**
3. **Talentontwikkeling van studenten en lesgevers**
4. **Betrokkenheid van stakeholders**
5. **Internationalisering**
6. **Opleidingskwaliteit**
  - 6.1. Visie en leerresultaten
  - 6.2. Programma en constructive alignment
  - 6.3. Toetsing en eindniveau
  - 6.4. Processen voor permanente kwaliteitszorg
  - 6.5. Communicatie en informatie

Technische Fiche

HANDELSINGENIEUR	
Graad en kwalificatie	Bachelor en Master of Science in Business Engineering
Aard opleiding	bachelor + master
Studieomvang	Ba/Ma: 180+120 studiepunten
Studiegebied(en)	
Faculteit	Economie en Bedrijfskunde
Vakgroep(en)	
Afstudeerrichtingen	Finance, Data Analytics, Operations Management
Stage	Facultatief als keuzevak
Aantal diploma's	Aantal diploma's afgeleverd in de afgelopen drie academiejaren (bron: UGI): xxx in 2017-18; xxx in 2016-17; xxx in 2015-2016 =
Onderwijstaal	Engels (Master)
Oprichting	
Invoer BA-MA	progressief sinds 2004-2005
Aanbod in Vlaanderen	
Datum PLB	14 maart 2019

1. DURF DENKEN EN MULTIPERSPECTIVISME

Kritische zin, perspectiefwisseling, openheid, pluralisme en tolerantie naar afwijkende gezichtspunten staan centraal in het onderwijs.

Motivering:

In de visietekst van de opleiding wordt beschreven dat de handelsingenieur een specialist is in het plannen, ontwerpen en beheren van de goederen-, diensten- en informatiestromen binnen en tussen bedrijven. Op die manier slaat de handelsingenieur een brug tussen enerzijds de bedrijfseconomische kant van het bedrijf en anderzijds de technologie-, productie-, onderzoek- en ontwikkelingsgerichte bedrijfsfuncties. Deze visie van de opleiding zorgt er inherent voor dat thema's zoals perspectiefwisseling en multiperspectivisme aan bod komen in het onderwijs.

Het team waardeert volgende aspecten m.b.t. 'Durf denken en Multiperspectivisme':

- Bij het nakijken van het curriculum wordt duidelijk dat het **interdisciplinair karakter** van de opleiding in verschillende opleidingsonderdelen aan bod komt. Zo zijn bijvoorbeeld vele opleidingsonderdelen in de masteropleiding een combinatie van verschillende opleidingsinhouden.
- Uit het gesprek met de studenten en alumni wordt ook duidelijk dat er inspanningen gedaan worden om studenten Handelsingenieur projectmatig te laten **samenwerken** met studenten uit **andere opleidingen/disciplines** (bijv. in het vak 'Strategisch Management'). De opleiding merkt terecht op dat dergelijke interdisciplinaire projecten organisatorisch niet makkelijk in te richten zijn. Ook probeert men terecht te bewaken dat het uitdiepen van de eigen discipline niet in het gedrang komt door te veel globalere interdisciplinaire projecten.
- Momenteel geeft 46% van de lesgevers aan dat ze aandacht hebben voor maatschappelijke engagement. Wellicht is het beter expliciteren van waar er aandacht gegeven wordt aan maatschappelijk engagement hier de boodschap.
- Het kernthema '**ondernemen**' wordt vooral in de master behandeld. Er zijn doorheen het opleidingsprogramma voldoende voorbeelden waarbij studenten gestimuleerd worden tot innovatie en ondernemerschap. Dit wordt bevestigd tijdens het gesprek met studenten en alumni.
- Om het thema '**duurzaamheid**' structureler binnen de opleiding in te passen, werd binnen de opleiding recent een stuurgroep Duurzaamheid opgericht. Deze werkgroep zal in kaart brengen waar duurzaamheid reeds aan bod komt in de opleiding en zal concrete verbeteracties trachten te formuleren.

Het team formuleert ook de volgende bemerkingen en aanbevelingen:

- Het peer-leerteam is van mening dat de thema's **duurzaamheid en maatschappelijk engagement** nog duidelijker ingebed kunnen worden in de opleiding. Momenteel wordt dit vooral door facultaire initiatieven ingevuld (bijv. lezingen, workshops). Het duidelijker in kaart brengen van deze thema's naar de studenten toe en visibeler maken in welke opleidingsonderdelen deze thema's momenteel reeds aanwezig zijn, kan zeker helpen om de zichtbaarheid doorheen het programma te vergroten. De opleidingsverantwoordelijken geven terecht aan dat de vraagstelling over deze thema's in bijv. opleidingsevaluaties niet altijd voldoende duidelijk begrepen wordt door studenten. Het peer-leerteam

suggereert dat het expliciet aangeven van deze thema's in bijv. de introductieles van een opleidingsonderdeel hierbij kan helpen.

- De opstart van de **stuurgroep Duurzaamheid** binnen de opleiding wordt door het peerleerteam heel sterk geapprecieerd. In het portfolio wordt beschreven dat enkele actiepunten nog huidig academiejaar geformuleerd zullen worden.

2. ONDERWIJS GEBASEERD OP EXCELLENT ONDERZOEK

Het onderwijs is gebaseerd op excellent onderzoek en recente wetenschappelijke inzichten in het vakgebied.

Motivering:

De opleiding hecht veel belang aan onderzoek en onderzoeksgebaseerd onderwijs. Er is een sterk facultaire visie op onderzoeksgebaseerd onderwijs. De opleiding sluit zich hierbij aan en beklemtoont dit met een aantal opleidings specifieke elementen.

Volgende aspecten worden door het team als positief beschouwd:

- Uit de documentatie en uit het gesprek met de studenten blijkt dat het **masterproefproces** heel duidelijk is binnen deze opleiding. Er wordt aangegeven dat 40% van de masterproeven een score van 15 op 20 of meer behaald. Eveneens wordt duidelijk dat masterproeven duidelijk gelinkt zijn met het onderzoek van een aantal vakgroepen binnen de faculteit. Masterproeven spelen eveneens een belangrijke rol bij het uitwerken van nieuwe (maatschappelijke) projectvoorstellen.
- Uit de lesgeversbevraging blijkt dat 75% van de lesgevers aangeeft dat er een duidelijke **link is tussen eigen onderzoek en het onderwijs**. 75% van de lesgevers gebruikt eigen wetenschappelijke referenties in hun onderwijs.
- Uit de opleidingsevaluaties blijkt dat 85% van de studenten vindt dat er voldoende aandacht gaat naar het aanleren van **onderzoeksmethoden**. 70% van de studenten is akkoord dat de opleiding heeft bijgedragen tot kennis en vaardigheden m.b.t. onderzoeksmethoden. Anderzijds vindt slechts 50% van de studenten na de masteropleiding dat ze zelf in staat zijn om een onderzoeksopzet te ontwerpen. Dit wordt als opmerkelijk beschouwd gezien een onderzoeksopzet uitwerken een eindcompetentie vormt van de master. Anderzijds blijkt ook dat het voor studenten vaak niet duidelijk is wat bedoeld wordt met het ontwerpen van een onderzoeksopzet.
- Op facultair niveau wordt momenteel nagedacht hoe **wetenschappelijke integriteit** voldoende aandacht kan krijgen in de verschillende curricula.
- Bepaalde masterproefstudenten worden uitgenodigd om een **presentatie** te geven op EVM Europa, anderen presenteren op 'international research seminars'.

Het team formuleert nog de volgende aanbevelingen:

- Ondanks de mooie scores van de opleidingsevaluaties hierboven, vindt slechts 50% van de studenten na de masteropleiding dat ze zelf in staat zijn om een onderzoeksopzet te ontwerpen. De opleidingsverantwoordelijken duiden de ontwikkeling van **onderzoekscompetenties** ook aan als werkpunt in hun publieke informatie.
- Uit het gesprek met de lesgevers blijkt dat het aanleren van onderzoeksmethoden niet meer als apart opleidingsonderdeel aangereikt wordt in het programma. Deze introductie gebeurt nu door elke

promotor apart aan zijn/haar masterproefstudenten. Specifieke aandacht voor het verwerven van **onderzoekskompetenties** inbouwen in mastervakken zou hier mogelijks een oplossing kunnen brengen. De opleiding geeft aan dat dit vraagstuk werd meegenomen in de recente programmawijzigingen. Het ontwikkelen van een leerlijn wetenschappelijke integriteit (zeker in het kader van RDM en GDPR) zou een meerwaarde kunnen zijn.

- Het **masterproefproces** doorloopt de student in de twee masterjaren. Het kiezen van het onderwerp en de eerste opstart van het onderzoeksproject gebeurt in eerste master. Echter, gezien hiervoor in eerste master geen studiepunten voorzien worden, lijkt de omvang van deze opdracht heel erg afhankelijk van het engagement van de student enerzijds en de sturing van de (co)promotor anderzijds. Zowel de studenten als de lesgevers geven tijdens het peer-leerbezoek aan dat hierdoor in realiteit de masterproef vooral wordt afgewerkt in één jaar, namelijk in tweede master. Het wegvallen van de formele tussentijdse evaluatie op het einde van eerste master heeft hier wellicht toe bijgedragen.
- Sommige studenten geven aan dat ze liever een meer **praktijkgerichte** masterproef zouden uitvoeren. De opleidingsverantwoordelijken schetsen dat literatuurstudies geen onderdeel meer uitmaken van de masterproefonderwerpen en dat de masterproef steeds een empirisch luik bevat. Meestal loopt een student stage en wordt uit deze ervaring een onderzoeksvraag ontwikkeld. De literatuurstudie wordt dan beperkt tot hetgeen relevant is voor de onderzoeksvraag. Het peer-leerteam begrijpt het standpunt van de opleidingsverantwoordelijken en onderschrijft het academisch karakter van een masterproef als sluitstuk van een masteropleiding.

3. TALENTONTWIKKELING VAN STUDENTEN EN LESGEVERS

Het onderwijs geeft studenten en lesgevers de kans hun talenten maximaal te ontwikkelen en voorziet hiervoor optimale voorlichting, begeleiding en uitdaging.

Studenten

Motivering:

Er is een duidelijke facultaire visie op talentontwikkeling van studenten en lesgevers. Voor beide zijn ook opleidingsspecifieke initiatieven.

Studenten

Het team waardeert de volgende aspecten m.b.t. talentontwikkeling van studenten:

- Het is een bewuste keuze van de opleidingscommissie om in de **bacheloropleiding** geen keuzemogelijkheden voor de student in te richten.
- In de **masteropleiding** werd er een ruim, maar wel overwogen keuze-aanbod voor studenten geïntegreerd in het programma. Zo kunnen studenten bijv. een stage opnemen als keuzeonderdeel (6 SP). Inclusief de keuze van de afstudeerrichting, zijn in de master tot 70 studiepunten vrij te kiezen. In de keuzelijst kan de student kiezen tussen verbredende of verdiepende vakinhouden (advanced & general courses).

Het peer-leerteam apprecieert de structuur en integratie van deze keuzemogelijkheden. Uit de gesprekken met de lesgevers en het opleidingsteam blijkt duidelijk dat dit gebaseerd is op **weloverwogen** beslissingen van de opleidingscommissie.

- Een recent geïnstalleerde **stagedienst** van de faculteit ondersteunt studenten bij hun zoektocht naar praktijkervaring. De studenten geven aan dat de vraag naar stageplaatsen groeit. Het vinden van kwaliteitsvolle stageplaatsen is echter niet evident. Het peer-leerteam erkent dat het aanbieden van stage een eerste opstap is. De opleiding dient verder na te denken over hoe ze de kwaliteit van de stageplaatsen kan blijven monitoren en de communicatie met de stageplaatsen kan uitbouwen.
- De keuze voor een bepaald **masterproefonderwerp** wordt volledig overgelaten aan de student. De student heeft bijgevolg de keuze om een masterproefonderwerp te kiezen dat past binnen zijn/haar afstudeerrichting.
- Studenten appreciëren heel erg het **monitoraat** in eerste bachelor voor economie, accounting, wiskunde en statistiek. De opleiding vraagt na of het monitoraat in de toekomst ook zal ingericht worden voor informatica. Ook blijkt uit het gesprek met de studenten dat aan de hand van voorbeeldexamens en bijvoorbeeld permanente evaluaties een duidelijk zicht hebben op het verwachte niveau.
- Begeleiding bij een sollicitatie door collega's van Randstad Young Talents wordt op facultair initiatief één dag in de week voorzien.
- Het **Honours Programma** Topics of Corporate Finance is toegankelijk voor masterstudenten met hoog potentieel.
- Uit het gesprek met de studenten blijkt dat vrij **veel groepswerken**/groepsopdrachten moeten worden uitgevoerd. Een goede communicatie over en spreiding van de deadlines blijft hier cruciaal. Ook wenst het peer-leerteam aan te geven dat bij het implementeren over activerende werkvormen ruimer moet gedacht worden dan het organiseren van groepsopdrachten. Het uitzetten van een tijdsplan met de deadlines van de groepswerken wordt geapprecieerd.

Aandachtspunten zijn:

- **Studievoortgang**: 55% van de afgestudeerde bachelorstudenten behaalt zijn diploma na drie jaar. 73% van de masterstudenten finaliseert de opleiding na twee jaar. Beide cijfers zijn beduidend lager dan de universiteitsbrede cijfers. De opleidingsverantwoordelijken geven terecht aan dat dit onderzocht en opgevolgd moet worden. De relatief gezien hoge slaagcijfers in eerste bachelor dient in deze oefening worden meegenomen (cfr. programma). Participatie in het project rond Activerend Leren kan hier zeker als belangrijke stap vermeld worden.

Lesgevers

Het team waardeert de volgende aspecten m.b.t. talentontwikkeling van lesgevers:

- Jonge AAP worden in hun onderwijs **ondersteund** door ervaren assistenten en door doctor-assistenten. Zo evalueren ZAP en AAP samen groepswerken in een evaluatie- en controlesysteem.
- Het assisterend personeel wordt verplicht om de **basisassistententraining** en feedbacktraining te volgen.
- Deelnemen aan congressen en opleidingen wordt sterk gestimuleerd.
- Doctorassistenten krijgen ook de mogelijkheid om **basisdocententraining** te volgen.
- Het peer-leerteam wenst de opleiding te feliciteren met de resultaten van de **onderwijsevaluaties**. Alle lesgevers scoren goed tot zeer goed.
- Assistenten maken hun doctoraat onder begeleiding van hun promotor maar kunnen evenzeer onderwijsstaken hebben bij een andere verantwoordelijke lesgever. De **taakverdeling** van de onderwijsopdrachten wordt mede bewaakt in de schoot van de opleidingscommissie. Ook voor het organiseren bijv. examentoezichten is er een verdeling.

- Het OAP komt geregeld samen (cfr. AAP Council). Alle lesgevers komen tweejaarlijks samen in het **semesteroverleg** (cfr. communicatie en informatie).

4. BETROKKENHEID VAN STAKEHOLDERS

Studenten, lesgevers, alumni en het werkveld zijn actief betrokken bij het onderwijs, en nemen deel aan beleid en evaluatie.

Motivering:

De opleidingscommissie sluit zich aan bij de algemene visie van de faculteit op het doel van het stakeholderbeleid en de manier waarop de verschillende stakeholders bij de opleiding worden betrokken. Studenten, lesgevers, alumni, en het werkveld zijn actief betrokken bij het onderwijs, en nemen deel aan beleid en evaluatie.

Studenten

Het team onthoudt de volgende elementen m.b.t. de betrokkenheid van studenten:

- De studenten geven aan voldoende betrokken te worden. In de opleidingscommissie zetelt één **studentenvertegenwoordiger** per opleidingsjaar.
- De studentenvereniging **STUVECO** is actief en organiseert verschillende activiteiten om de betrokkenheid van de studenten te verhogen.
- Op de agenda van de opleidingscommissie staat steeds een **agendapunt** waarbij uitdrukkelijk de input van de studenten wordt gevraagd. De studentenvertegenwoordigers komen op voorhand samen om de punt te bespreken of indien gevraagd, zelfstandig voor te bereiden of uit te werken. Uit het gesprek met de studenten blijkt dat de doorstroom tussen de studentenvertegenwoordigers en de grote groep studenten beter kan. Ook het opleidingsteam dient te blijven bewaken dat de studentenvertegenwoordigers zich werkelijk opstellen als vertegenwoordiger.
- Er worden op regelmatige basis **focusgroepen** met studenten georganiseerd.

Lesgevers

- Het peer-leerteam ontmoette een **zeer gemotiveerde groep** lesgevers.
- Uit de gesprekken blijkt dat bijv. het **semesteroverleg** een heel dankbaar forum is om de betrokkenheid van lesgevers te stimuleren.
- De lesgevers die zetelen in de **opleidingscommissie** zijn zodanig gekozen dat zij afkomstig zijn uit verschillende opleidingsjaren en uit verschillende afstudeerrichtingen zodat eventuele problemen en feedback de opleidingscommissie maximaal bereiken. Het team voelt ook duidelijk aan de lesgevers voldoende inbreng hebben in de besluitvorming van de opleidingscommissie.

Alumni

- Er is een **alumnibeveving** gebeurd op facultair niveau maar er zijn nog geen resultaten gekend.
- Drie alumni zijn lid van de **opleidingscommissie**. Ze worden elektronisch geconsulteerd. Men stelt vast dat ze slechts sporadisch fysiek aanwezig zijn.

- Er is een **facultaire alumnivereniging**, ze organiseren studieavonden en lezingen en verspreiden een facultair magazine naar de alumni. Echter, het peer-leerteam kreeg tijdens de gesprekken geen zicht op de intensiteit van deze alumni-activiteiten.

Werkveld

- Het **werkveld** van de opleiding is zeer **divers**.
- Er zijn duidelijk veel **informele contacten** tussen de lesgevers en bijv. bedrijven of de Vlerick Business School. Bovendien zijn verscheidene lesgevers lid van (inter)nationale academische of professionele organisaties.
- De relatie met het werkveld is echter **niet structureel** ingebouwd in de werking van de opleidingscommissie. Dit dient zeker te veranderen in de toekomst. De **adviesraad** die in het verleden regelmatig samenkwam, dient terug formeel te worden geactiveerd.

5. INTERNATIONALISERING

Het onderwijs geeft studenten maximale kansen om internationale/interculturele competenties te verwerven. Daartoe wordt sterk ingezet op internationaliseringsprojecten, optimale studenten- en personeelsmobiliteit, Internationalisation@Home en virtuele mobiliteit.

Motivering:

De facultaire visie voor internationalisering van studenten en docenten is te raadplegen in het facultair portfolio. De opleiding sluit zich hierbij aan.

Volgende aspecten m.b.t. internationalisering worden door het team als positief beoordeeld:

- De beoogde eindcompetenties van zowel bachelor- als masteropleiding besteden aandacht aan **Internationalisation@Home**.
- Alle studenten kunnen Summer School volgen i.p.v. een keuzevak. Sommigen worden uitgenodigd om een presentatie te geven op EVM Europa, anderen op international research seminars.
- 22.8% van de afgestudeerde studenten ervaart een **uitgaande mobiliteit**. Studentenmobiliteit is mogelijk in derde bachelor en in eerste master (twee windows). Voor studenten die een jaar in het buitenland wensen te verblijven, heeft de opleiding een lijst met essentiële vakken.
- Er zijn **uitwisselingsovereenkomsten** met kwalitatief hoogstaande partners. De opleiding geeft zelf aan dat een **revisie** van deze overeenkomsten zich opdringt als gevolg van de nieuwe Erasmusakkoorden. (cfr. aandachtspunten).
- Communicatie rond internationalisering gebeurt via een facultair international office. Binnen de opleidingscommunicatie is er ook een OC-lid verantwoordelijke voor het luik internationalisering. De studenten geven aan **voldoende geïnformeerd** te worden over de verschillende mogelijkheden en hun administratieve procedures.
- Het aantal **inkomende studenten** stijgt jaarlijks, al blijft de instroom klein. Bovendien schetst de opleiding dat het niveau van de inkomende studenten vaak ook vrij laag is. Het unieke profiel van handelsingenieur in Vlaanderen vermoeilijkt eveneens de komst van buitenlandse studenten. De opleiding geeft aan dat ze aan enkele jaren vorm trachten te geven aan een volwaardig Engelstalig voorbereidingsprogramma.

Het team formuleert tevens de volgende bemerkingen en aanbevelingen:

- De opleidingsverantwoordelijken geven zelf aan dat de **internationale en interculturele inhoud** meer visibel kunnen gemaakt worden de visie en de eindcompetenties van de opleiding. Ook kan de leerlijn internationalisering verder uitgewerkt worden.
- De mogelijkheden voor **docentmobiliteit** kunnen geoptimaliseerd worden.
- Het **Engelstalig voorbereidingsprogramma** dient nog meer 'in de markt' te worden gezet. Een duidelijke aflijning van het Engelstalige voorbereidingsprogramma is hier nauw mee verbonden (cfr. inkomende studenten). Nu geeft de opleiding aan dat het niveau van de buitenlandse degree studenten vaak te laag is waardoor velen afhaken tijdens het voorbereidingsprogramma. De opleiding denkt eraan om in de toekomst enkel buitenlandse studenten toe te laten die nog slechts 45 studiepunten van het voorbereidingsprogramma dienen op te nemen.
- Zowel studenten als lesgevers geven aan dat de integratie van inkomende studenten optimaler kan zodat een 'international classroom' realiteit kan worden.
- De **kwaliteitsborging** van de partnerschappen kan beter. Bepaalde Erasmusakkoorden zijn aan een revisie toe en de opleiding plant hierbij selectiever te werk te gaan. Zo wenst men in de toekomst te werken met een aantal **vaste criteria** (accreditering, ranking, match met eindcompetenties...). De sterkere partners situeren zich eerder in Scandinavië of Duitsland. De partnerschappen in het Zuid - Europa zijn kwalitatief minder, hebben meer een polytechnisch karakter. Dit zorgt er mede door dat de maatschappelijke 'outreach' naar landen zoals bijvoorbeeld Afrika niet gefaciliteerd wordt.
- Studenten die een jaar in het buitenland verbleven, geven aan dat ze in het daaropvolgend academiejaar een heel **zwaar curriculum** nog moeten afwerken. Dit is het gevolg van het niet kunnen opnemen van voldoende gelijkgeschaalde vakken in het buitenland. Studenten geven aan ze enkel niet-gespecialiseerde vakken in het buitenland kunnen opnemen. De business-gerelateerde vakken matchen vaak te weinig in het buitenland. De opleiding dient dit helder te communiceren zodat de verwachtingen voor de student duidelijk zijn. Bij de revisie van de partnerschappen kan dit aspect misschien ook worden meegenomen.

6. OPLEIDINGSKWALITEIT

6.1. Visie en leerresultaten

De opleiding heeft een duidelijke visie, leerresultaten die nationaal en internationaal relevant en afgetoetst zijn, en voldoen qua niveau, inhoud en oriëntatie.

Motivering:

Er wordt een duidelijke visie besproken in het portfolio. De handelsingenieur is een specialist in het plannen, ontwerpen en beheren van goederen-, diensten- en informatiestromen binnen en tussen bedrijven en wendt zijn unieke kennis en vaardigheden aan bij het analyseren, integreren en optimaliseren van deze stromen. Op die manier slaat de handelsingenieur een brug tussen enerzijds de bedrijfseconomische kant van het bedrijf met aandacht voor effectiviteit, efficiëntie en economische leefbaarheid en anderzijds de technologie-, productie-, en ontwikkelingsgerichte bedrijfsfuncties met aandacht voor kwaliteit, productiviteit en duurzame innovatie.

Het peer-leerteam waardeert volgende aspecten:

- Tijdens de gesprekken wordt duidelijk dat de **visie** het resultaat is van een heel doordachte oefening van de opleidingscommissie. De visie is heel gedetailleerd en duidelijk gepositioneerd ten opzichte van de andere opleidingen in de economische wetenschappen, toegepaste economische wetenschappen en handelswetenschappen. Vooral de opleidingsverantwoordelijken hebben een heel duidelijk zicht waarvoor ze staan en waarvoor ze in de toekomst willen staan.
- Er is een **competentiemodel** aanwezig, met een duidelijke match met het UGent competentiemodel.
- In het portfolio wordt een heel duidelijk proces omschreven om opleidingscompetenties te updaten. Het blijven monitoren van de opleidingscompetenties dient blijvend te worden bewaakt.
- De opleiding voldoet aan de **internationale standaarden** van het domein business engineering.
- De Vlaamse **Domeinspecifieke Leerresultaten** werden afgetoetst met een aantal buitenlandse experts, het werkveld en alumni.
- In een zeer uitgebreide **benchmarkoefening** werd de opleiding handelsingenieur vergeleken met andere opleidingen (economische wetenschappen, toegepaste economische wetenschappen, handelswetenschappen en burgerlijk ingenieur).
- Op basis van de leerresultaten werd de opleiding ook vergeleken met **andere opleidingen in België en Nederland**. De interpretatie van deze resultaten dient echter met de nodige voorzichtigheid te gebeuren aangezien de elektronische beschikbare informatie van andere opleidingen, bijv. online studiefiches, vaak niet alle details kan weergeven.
- Ondanks minder focus op de component toegepaste economie, werd de opleiding ook vergeleken met **gelijkaardige opleidingen uit het buitenland**. Er gebeurde ook een nationale en internationale benchmark van de **masterproeven**.
- De competenties van de drie verschillende afstudeerrichtingen werden afgetoetst aan de competenties van drie **internationale beroepsprofiel raamwerken**.
- Het peer-leerteam wenst de opleiding te **feliciteren** met de uitgebreide benchmarkoefening.

Het team formuleert de volgende bemerkingen m.b.t. de visie en leerresultaten:

- Uit het gesprek met de lesgevers wordt duidelijk dat er verschillende meningen bestaan over het **gemeenschappelijk aanbieden van eerste bachelor** (samen met toegepaste wetenschappen en economische wetenschappen). Ook tijdens het gesprek met studenten zijn de meningen verdeeld. Anderzijds wordt duidelijk dat de opleidingsverantwoordelijken zich heel erg bewust zijn van deze verschillende meningen en geeft aan dat keuze voor een gemeenschappelijke eerste bachelor een heel doordachte, strategische keuze is geweest. Het peer-leerteam adviseert om de voor- en nadelen van deze gemeenschappelijke eerste bachelor te blijven monitoren.
- Zoals hierboven aangegeven, moeten de leerresultaten van het **voorbereidingsprogramma** beter gecommuniceerd worden naar buitenlandse degree studenten. Ook het Engelstalige masterprogramma kan nog beter gepromoot worden.
- De afstudeerrichting **Finance** werd recent hervormd. De lesgevers geven aan dat ze uitkijken naar de feedback over deze wijzigingen.

6.2. Programma en constructieve alignment

De opleiding heeft een logisch opgebouwd programma, en een goede afstemming tussen leerresultaten, programma en werkvormen.

Motivering:

Het eerste bachelorjaar wordt gemeenschappelijk ingericht voor de studenten handelsingenieur, economische wetenschappen en toegepaste economische wetenschappen. In tweede bachelor kiezen de studenten dan specifiek voor de opleiding handelsingenieur. Tijdens het eerste semester van tweede bachelor kunnen de studenten nog veranderen van studierichting.

De tweejarige master Business Engineering wordt Engelstalig ingericht. In de master zijn er drie afstudeerrichtingen: Finance, Data Analytics en Operations Management.

Voor (buitenlandse) studenten zonder de juiste vooropleiding organiseren ze een voorbereidingsprogramma.

Het team waardeert volgende aspecten m.b.t. programma en constructieve alignment:

- Het programma bestaat uit zes duidelijke **leerlijnen**. De leerlijnen zijn logisch opgebouwd en het zwaartepunt van elke leerlijn is heel zorgvuldig gekozen. Door een goed opgebouwd programma slaagt men erin om een heel duidelijk en transparant profiel aan te bieden op de arbeidsmarkt. Het peer-leerteam wenst de opleiding te feliciteren met haar duidelijke leerlijnen en ziet dit als een voorbeeld voor andere opleidingen.
- Ook de **keuzemogelijkheden** zijn het gevolg van heel duidelijke keuzes van de opleidingscommissie. Dit hangt ongetwijfeld samen met de sterke missie en visie van de opleiding.
- De studenten en alumni appreciëren dat de **keuze van een afstudeerrichting** niet bepalend voor de keuze van job binnen het brede werkveld.
- Het nog kunnen **heroriënteren** in het eerste semester van tweede bachelor wordt eveneens door de studenten geapprecieerd.

Het team formuleert volgende aandachtspunten:

- Men dient erover te waken dat de gebruikte **werkvormen** voldoende **divers** zijn. Vooral het groot aantal groepswerken (met soms vrij grote groepjes) baart het peer-leerteam wat zorgen. De relevantie van sommige groepswerken wordt door de studenten in twijfel getrokken. Duidelijke communicatie over de relatie topic groepswerken en eindcompetenties van het opleidingsonderdeel zou een meerwaarde kunnen zijn.

Het peer-leerteam wenst het **gebruik van activerende werkvormen** te stimuleren maar merkt op dat deze nieuwe werkvormen voldoende in functie van opleidingsjaar, competenties en didactisch concept gekozen moeten worden. Regelmatig opvolgen en heroverwegen is hierbij ook van belang. De inschaling waar en wanneer welke activerende werkvormen best gebruikt worden, dient te worden gecoördineerd door de opleidingscommissie. Momenteel gebeurt dit volgens het peer-leerteam vooral op eigen initiatief van de individuele lesgever. Ook dit wordt meegenomen in het project Activerend Leren.

- De lesgevers zijn ervan overtuigd dat de studenten voldoende mogelijkheden hebben om de vaardigheden te oefenen (bron: lesgeversbevraging). Anderzijds geeft slechts 40% van de studenten aan in staat te zijn om kennis toe te passen en dat de werkvormen voldoende divers zijn (bron: opleidingsevaluaties).

- Sommige studenten merken op dat ze een grotere inbreng van gastsprekers met voldoende praktijkrelevantie in de masterjaren wensen.
- Het slaagpercentage in eerste bachelor is vrij hoog. De gemeenschappelijke eerste bachelor zorgt voor een verschuiving van **zwaardere opleidings specifieke vakken naar tweede bachelor**. Dit zorgt ervoor dat een behoorlijk aantal studenten studievertraging oploopt na tweede bachelor (= groot aantal GIT – studenten na tweede bachelor).

6.3. Toetsing en eindniveau

De opleiding heeft een toetsvisie en toetsbeleid afgestemd op de leerresultaten en het leerproces.

Motivering

De opleiding sluit zich aan bij de 17 toetsprincipes van de UGent, de universiteitsbrede toetsvisie en de facultaire toetsvisie. Ze geven in hun portfolio aan dat ze een paragraaf m.b.t. discipline overstijgend toetsen wensen toe te voegen aan de facultaire toetsvisie. Deze extra paragraaf is na te lezen in hun portfolio.

Het team waardeert de volgende aspecten op vlak van toetsing:

- De opleiding hanteert een **ruim aanbod aan evaluatie- en toetsvormen**. Ook de studenten zijn hierover best tevreden.
- De noodzaak van bijv. het vierogen-principe en het hanteren van een verbeter sleutel is sterk **ingeburgerd** bij de lesgevers die het peer-leerteam sprak.
- Indien lesgevers vragen hebben over toetspraktijken of goede praktijken in het algemeen, geven ze aan steeds terecht te kunnen bij de **beleidsmedewerker** CKO.
- Er is een **toetscommissie** actief sinds 2015. De toetscommissie bestaat uit de opleidingsvoorzitter, 1 of twee externen en een beleidsmedewerker vanuit de CKO. Uit het gesprek met de lesgevers blijkt dat de werking van de toetscommissie gekend is en goed verloopt. Alle lesgevers ervaren de activiteiten van de toetscommissie als constructief.
- Er wordt gewerkt met **uniforme sjablonen**, opgesteld door de CKO. Zo zijn er bijv. uniforme sjablonen voor de toetscommissie, examenchecklists, rubric als evaluatie-instrument voor het stagerapport etc.
- **Deadlines** voor het indienen van papers en opdrachten worden in kaart gebracht en zo veel mogelijk gespreid.

Het team formuleert de volgende bemerkingen en aanbevelingen m.b.t. toetsing

- Ondanks verschillende acties, blijven studenten in opleidingsevaluaties aangeven dat ze doorheen de opleiding **te weinig feedback** krijgen op hun leerprestaties. Het opleidingsteam geeft zelf aan dat ze weinig inzicht krijgen in waarom deze resultaten laag blijven. Deze topic werd vervolgens uitvoerig bevraagd tijdens het gesprek met studenten en alumni. De opleiding werkt duidelijk aan 'expectation management' en dit wordt gewaardeerd.

Studenten hadden geen opmerkingen over de hoeveelheid feedback dat ze krijgen doorheen de opleiding. Wel geven ze aan de **feedbackmomenten** (1 bepaald uur op een welbepaalde dag) en de **inschrijvingscapaciteit** er soms voor zorgen dat studenten niet aanwezig kunnen zijn. Ook wensen ze vaak wat meer individuele feedback, zo blijkt enkel inzage in het meerkeuze – antwoordformulier onvoldoende. Anderzijds erkennen alle studenten dat er zeker al progressie is gemaakt. Zo appreciëren

ze bijvoorbeeld heel erg dat de deelscores duidelijker worden voorgesteld op het examenexemplaar zelf.

6.4. Processen voor permanente kwaliteitszorg

Er is een cultuur van permanente kwaliteitszorg en kwaliteitsverbetering in de opleiding.

Motivering:

Vanuit de facultaire CKO worden drie deadlines opgelegd voor drie vergaderingen van de opleidingscommissie. Daarnaast organiseert de opleidingscommissie ad hoc vergaderingen om opleidingsgebonden zaken te bespreken.

Wat permanente kwaliteitszorg betreft, waardeert het team de volgende elementen:

- Zowel op basis van het portfolio, als op basis van de gesprekken met de opleidingsverantwoordelijken kan het team vaststellen dat de opleiding gemanaged wordt door een gedreven team. Ook de groep lesgevers zijn constructief en steunen de opleidingsverantwoordelijken.
- In het portfolio is een actieplan 2018 – 2019 met duidelijke actiepunten opgenomen. Tijdens het peerleerbezoek wordt duidelijk dat de opleidingscommissie haar eigen sterktes en zwaktes zeer goed kent. Bovendien wordt duidelijk dat elke gemaakte keuze weloverwogen en doordacht gebeurt, met voldoende gedragenheid van alle lesgevers.
- Uit de opleidingsevaluaties blijkt dat de tevredenheid van de studenten hoog is. Zo scoort de opleiding goed op de dimensies structuur, evaluatie en coöperatief leren.

Het team formuleert nog de volgende bemerkingen en aanbevelingen:

- Het structureler inbedden van het werkveld door de adviesraad terug te activeren is voor het peerleerteam een vereiste.

6.5. Communicatie en informatie

De opleiding deelt optimaal informatie en communiceert met alle betrokkenen.

Motivering:

Op gebied van communicatie waardeert het team de volgende zaken:

- Studenten worden over **alle fasen van de studieloopbaan** duidelijk geïnformeerd. Ook over de communicatie rond masterproef, stage, internationalisering etc. zijn de studenten tevreden.
- Het semesteroverleg wordt heel erg geapprecieerd door lesgevers.
- De lesgevers geven aan de deur van de opleidingsverantwoordelijken altijd open staat.

Het team formuleert ook nog de volgende aanbevelingen:

- Een aantal lesgevers vragen om bijv. naar aanleiding van een programmawijziging wat meer individueel te worden ingelicht door de opleidingsverantwoordelijken. Ze zijn van mening dat er vandaag de dag voldoende informatie komt, maar vaak op eigen vraag.
- Zoals reeds aangegeven, dient men erover te waken dat er voldoende communicatie is tussen de studentenvertegenwoordigers, die in de opleidingscommissie zetelen, en de grote groep studenten. Ook moet erop gelet worden dat er voldoende terugkoppeling is naar de studenten op vragen, suggesties of verandering die vanuit de studenten komen. Uit de gesprekken met de studenten bleek dat dit niet als een gegeven mag beschouwd worden.

Aanbevelingen t.a.v. het facultaire/universitaire bestuur

Leeraspecten van het team

Het team neemt vanuit de ervaringen tijdens het peer-leerbezoek volgende concrete leeraspecten mee:

- Een opleiding met beperkte maar weloverwogen keuzes heeft een duidelijke aantrekkingskracht naar studenten toe en biedt het voordeel van duidelijkheid en organiseerbaarheid.